

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

Утвърдил:

Майя Найденова

Директор ПГКНМА

„Проф. Минко Балкански“

Заповед № 86/29.10.2021г.

П Л А Н
ЗА
ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА
НАСИЛИЕТО И
ТОРМОЗА МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ В
УЧИЛИЩЕ ЗА
ПРИЛАГАНЕТО НА МЕХАНИЗМА
ЗА УЧЕБНАТА 2021/2022 ГОД.

/АЛГОРИТЪМ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЦЕДУРИ/

**по изпълнение на „Механизма за противодействие на училищния
тормоз“**

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

Същност на понятието тормоз.

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група. Насилието между децата в училище обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни измерения и остава дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението, както на децата, които търпят насилие, така и онези, които го извършват. Ключови в разбирането за тормоза са следните

Характеристики на това поведение:

1. Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете.
2. Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унижи или изолира от социалния живот.
3. Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Групи тормоз:

1. Физически – блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение.
2. Вербален - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди.
3. Психичен – подмятане, подиграване, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене.
4. Социален – избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространяване на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.
5. Виртуален – разпространението на обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Skype или Facebook; разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават; снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в Интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.

II. Задължение на всеки учител:

При интервенция в ситуация на тормоз и при прекратяване на ситуация на тормоз, учителят е длъжен:

1. Да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.
2. В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени, да се

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

прекрати физическия контакт между тях незабавно и да се уведоми класният ръководител.

3. Не е необходимо учителят да разпитва веднага за случилото се, да изяснява ситуацията и причините за насилието. Важно е да се обяви пред всички, че допуснатата ситуация е насилие, което е недопустимо поведение.
4. При първа проява на насилие, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се изисква от детето – упражнило тормоз, възстановяване на щетата.
5. След задълбочен разговор на класният ръководител с ученика, упражнил насилие, той сам трябва да избере и реши как ще поправи грешката си, като отново възстанови нарушената ценност за определен срок. Не е желателно това да става пред потърпевшото дете.
6. По възможност още същия ден, класният ръководител трябва да говори с детето – обект на тормоз и да разбере какво точно се е случило.
7. Да увери детето, което е потърпевшо, че разговорът ще остане поверителен. Споменава кои ще бъдат уведомени за случилото се.
8. В следващите дни класният ръководител да наблюдава детето, за да се увери как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.
9. Класният ръководител изтъква тези ученици, които са се намесили в защита правата на човека.

III. Мерки за намаляване на риска от училищния тормоз между учениците:

1. Ангажиране на УКБППМН и училищна комисия за превенция на деца в риск, както и класните ръководители с осъществяването на всички дейности, залегнали в този план.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Кл. ръководители

2. Избор на училищен Координационен съвет за справяне с насилието. /Вкл. училищен психолог и учители /

Срок: м. XII.2021г.- 30.VI.2022 г.

Отг.: Кл. ръководители

3. Разясняване на понятията „тормоз“, „училищен тормоз“ и „спектър на тормоза“ с подходящи материали в часа на класа.

Срок: постоянен.

Отг.: Кл. ръководители

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

4. Обсъждане в часа на класа на начини за реагиране в ситуации на тормоз и органи и институции, които могат да им бъдат от помощ.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Кл. ръководители

5. Провеждане на анкета-въпросник за тормоза в училище.

Срок: В началото и в края на уч.година

Отг.: психолог

IV. Начини за противодействие на училищния тормоз между учениците в ПГКНМА „Проф. Минко Балкански“

Дейности на ниво клас / класна стая /

Целта е да се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие – като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.

1. Дискусии, решаване на казуси, споделяне на опит.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Кл. р-ли

2. Създаване на пространство, в което да се говори открито за тормоза.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Кл. р-ли

3. Провеждане на беседа на тема: „Разпознаваме ли тормоза и как можем да докладваме за случаи на тормоз?“

Срок: м. XII.2021г.

Отг.: Кл. р-ли

4. Всеки клас да изготви общи правила на поведение и договаряне на процедура, в случай на нарушаване на правилата.

Срок: м. XII.2021 г.

Отг.: Кл. р-ли

5. Използване на теми от учебното съдържание по обществени науки, които децата да използват за работа и анализ по проблема „насилие“.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

Отг.: Кл. р-ли

6. Индивидуални разговори с ученици и родители в допълнителния час на класа при случаи на тормоз в училище или съмнения за такъв.

Срок: м. XII.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Кл. р-ли

7. Провеждане на колективни и индивидуални срещи с цел информиране от класните ръководители „Какво е насилие и тормоз?“, „Как да го разпознаваме?“

Сред ученици в часа на класа и в приемното време на кл.ръководител

Сред родители на родителски срещи и в часа за консултации на кл.р-л

Срок: м. XII.2021г. - 30.VI.2022г.

Отг.: Кл. р-ли

8. На всички нива защита и отстояване на човешките права и проява на междуетническа толерантност.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Кл. р-ли

9. Запознаване на учениците с настоящия правилник.

Срок: м. XII.2021г.

Отг.: Кл. р-ли

Дейности на ниво училище

1. Избор на училищна комисия за борба с тормоза:

Председател – Камелия Крумова - ЗДУД

Членове :

1. Донка Добрева -психолог

3. Петя Алексиева- учител

4. Желюена Тодорова - учител

5. Цветелина Енчева-с учител

6. Теодора Нончева учител

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

2. Разработване на план за противодействие на училищния тормоз.

Срок: м. XII.2021 г.

Отг.: Кл. р-ли

3. Организиране на мероприятия във връзка с превенцията на зависимостите за ангажиране свободното време на учениците чрез участия в клубове, състезания, олимпиади.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Психолог

Кл. р-ли

4. На базата на анализи и впечатления училищната комисия предлага на училищното ръководство и ПС инициативи за подпомагане на деца от социално слаби семейства, когато това представлява предпоставка за извършване на противообществени прояви и престъпления.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Председател на УК

5. Да се обяви ден за борба с тормоза в училище с представител на Детска педагогическа стая.

Срок: По график

Отг.: Психолог

6. Проучване на конкретните причини и условия за извършване на противообществени прояви и набелязване на конкретни мерки за предотвратяване и намаляване броя им. Използване на възможностите, предоставени от Общински център за превенция и социална адаптация.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Психолог

7. Периодично разглеждане постъпки на ученици, извършили противообществени прояви.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Председател на УК

8. Извършване на психологически изследвания чрез тестове и анкети на ученици с противоправно поведение.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Психолог , Кл. р-ли

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

9. Включване на проявилите се и застрашени от противообществени прояви ученици в подходящи и съобразени с интересите им дейности, които да ги ангажират и отдалечат от проблема.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Кл. р-ли, Психолог

10. Подобряване системата от дежурства с оглед обхващане на местата, на които е възможно да се извърши тормоз.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022 г.

Отг.: Кл. р-ли

11. Стимулиране на учениците да съобщават за случаи на тормоз при гарантиране на конфиденциалността им.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Кл. р-ли

12. Повишаване квалификацията на учителите за противодействие и справяне с тормоза в училище чрез специализирани тренинги за справяне в критични ситуации.

Срок: 15.IX.2021г.- 30.VI.2022г.

Отг.: Кл. р-ли

13. Провеждане на училищни мероприятия и изяви, съобразени с възрастовите особености на учениците: VIII - XII клас – Срещи – разговори и съвместни дейности с Център за социална превенция.

Срок: м. март 2021г.

Отг.: Кл. р-л

V. Процедури и алгоритъм при установен училищен тормоз между учениците

Инциденти, свързани с физическо насилие

1. При настъпване на инцидент, който би могъл да застраши живота или здравето на децата всеки служител в училището е длъжен незабавно да уведоми член на ръководството (директор или заместник-директор).

Отговорност: Всички служители

Срок: Непосредствено след инцидент

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

2. В случай, че инцидентът е свързан с физическа опасност за живота/здравето на дете свидетелят на инцидента или служителят, разбрал пръв за него, веднага сигнализира медицинското лице за извършване на медицински преглед на пострадалото дете.

Отговорност: Служителя подал сигнала,
медицинското лице

Срок: Непосредствено след инцидент

3. Медицинското лице извършва първоначален преглед на пострадалото дете и регистрират състоянието му в регистрационната книга.

Отговорност: Медицинското лице

Срок: Непосредствено след инцидент

4. Ако медицинското лице прецени, че е необходимо уведомяване на Спешен център, се повиква спешна медицинска помощ на телефон 112. Незабавно след това се уведомяват и родителите /настойниците / на пострадалото дете, като разговорът се регистрира в дневник – регистър.

Отговорност: Медицинско лице

Срок: Непосредствено след инцидент

5. Ако инцидентът е свързан с физическо насилие, което да е предизвикало физически травми, незабавно се уведомяват органите на реда: РПУ, дежурен, или инспектор Детска педагогическа стая , както и родителите, на детето упражнявало насилие.

Отговорност: Ръководството на училището,
кл. ръководители

Срок: Непосредствено след инцидента

6. След като са извършени първите необходими действия по опазване живота и здравето на пострадалото дете, учител или кл. ръководител регистрира сигнала в специален дневник, съхраняващ се при психолога на училището.

Отговорност: Психолог

Срок: Непосредствено след инцидент и
предприетите неотложни мерки

7. Класният ръководител извършва проверка на случая, като при необходимост ползва съдействието на психолог и/или ръководството на училището.

Отговорност: Ръководството на уч-щето,
класен ръководител, психолог Срок:
Непосредствено след инцидент

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

8. При инцидент, свързан с ПТП, при който има пострадал ученик или завършил с фатален край, класният ръководител писмено уведомява директора, а той – РУО Ст. Загора.

Отговорност: Ръководството на училището

Срок: Непосредствено след инцидент

9. При необходимост за изясняване на случая ръководството на училището извършва писмено уведомяване на съответните институции.

Отговорност: Ръководството на училището

Срок: Непосредствено след инцидент

10. След изясняване на случая, класният ръководител прави предложение за предприемане на последващи действия – уведомяване на Детска педагогическа стая, Отдела за закрила на детето към, „ Дирекция социално подпомагане“, разговор с родители, стартиране на процедура по налагане на наказание съгласно ЗПУО и др. подобни.

Отговорност: Класен ръководител, психолог

Срок: До две седмици след инцидент/

или заседание на ПС

11. Извършване на последващи действия - налагане на наказание или мярка по ЗПУО, тематични часове на класа, беседи и разговори с психолога, разговори с родители и/или други подходящи според случая възпитателни мерки.

Отговорност: Класен ръководител, психолог

Срок: До две седмици след инцидент /или заседание на ПС

12. След регистриране на инцидент, класният ръководител на ученик (ученици), иницирали и /или/ извършили физическа саморазправа, подават информация и на УКПППУ.

Отговорност: Класни ръководители
Срок: До две седмици след инцидент /или заседание на ПС

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

Инциденти, свързани с психологическо насилие

1. При постъпване на сигнал, свързан с данни за упражнено насилие върху деца, всеки служител в училището е длъжен незабавно да уведоми ръководството .

Отговорност: Всички служители

Срок: Непосредствено след сигнал

2. Класния ръководител регистрира инцидента в специален дневник-регистър, съхраняващ се при психолог ОПЛР/ПН на училището.

Отговорност: психолог ОПЛР/ПН

Срок: Непосредствено след сигнал

3. Директора уведомява психолога и класния ръководител.

Отговорност: Директор

Срок: Непосредствено след сигнал

4. Класният ръководител със съдействието на психолога извършва проверка по случая.

Отговорност: Кл. ръководител, психолог

Срок: Непосредствено след инцидент

5. Класният ръководител по телефона уведомява родителите на пострадалото дете, изпраща уведомление и в писмен вид на домашен адрес; регистрира в дневника регистър дата и час на обаждане и изходящ номер на уведомителното писмо.

Отговорност: Класен ръководител

Срок: Непосредствено след инцидент

6. След регистриране на инцидент, класният ръководител на ученик (ученици), иницирали и/или извършили психическо насилие подават информация и на УКПППУ.

Отговорност: Класен ръководител

Срок: До две седмици след инцидент или заседание на ПС

7. УКПППУ прави предложение и осъществява дейности с възпитателна функция спрямо детето (децата), иницирали и/или извършили психическо насилие.

Отговорност: УКПППУ

Срок: До две седмици след инцидента

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

8. След изясняване на случая класният ръководител прави предложение, съгласувано с Директора за предприемане на превантивни мерки и/или последващи действия уведомяване на Детска педагогическа стая, Отдела за закрила да детето към Дирекция социално подпомагане, разговор с родители, стартиране на процедура налагане на наказание съгласно ЗПУО и др. подобни.

Отговорност: Класен ръководител

Срок: До 10 дни след инцидент

9. Ръководство на училището взема решение и извършва писмено уведомяване на съответните институции (при необходимост).

Отговорност: Ръководство на уч-щето

Срок: До 3 дни след проверка на сигнал

10. Извършване на последващи действия – налагане на наказание или мярка по ЗПУО тематични часове на класа, беседи и разговори с психолог, разговори с родителите и/или други подходящи според случая възпитателни мерки.

Отговорност: Кл. ръководител, психолог

Срок: До две седмици след инцидент или заседание на ПС

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Отговорни лица
Ниско нарушение на правилата.	Прекратяване-изтъкване на нарушеното правило и налагане на съответната последица.	Учител и класен ръководител
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата.	Протокол за тормоз. Възстановяване на щетата, разговаря се с родителите.	Класен ръководител
Сериозно-злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, телесния интегритет, както на детето-жертва, така и на детето-извършител.	Насочване към МКБППМН и полицията, ОЗД и община по силата на координационния механизъм. Протокол за тормоз – среща с родителите, възстановяване на щетата, включване на учениците в допълнителни програми.	ППКЕ

Действия при разрешаване на установен училищен тормоз между учениците

На първо място важно е да се разграничават случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. По-голямата част от ситуациите на тормоз следва да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз:

- Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.
- В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени, да се прекрати физическия контакт между тях незабавно и да се уведоми класния ръководител.
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това следва да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

Втора стъпка: Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз:

- Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител или психолога.

Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор детето. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан. Ключов момент във възстановяването на щетата е , че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи ученикът, който е бил потърпевш от тормоза. Като първа стъпка класният ръководител изслушва детето. Но е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка.

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

Трета стъпка: Реакции спрямо дете, което е обект на тормоз:

- Работата с деца, които са обект на тормоз, е насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.
- Класният ръководител говори с детето, по възможност същия ден, за да разбере какво точно се е случило.
- Подчертава се поверителността на разговора, като трябва да се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се.
- Класният ръководител наблюдава детето в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

Четвърта стъпка: Реакции спрямо наблюдателите:

- Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще.
- Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете.

VI. Училищна система за насочване към други служби

Създава се регистър на училището за регистриране на случаи на тормоз между учениците.

- Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдава с цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Регистърът съдържа следните реквизити: „дата“, „кратко описание на всяка ситуация“, „участници“, „клас“, „предприети мерки“, „подпис“. Този регистър се съхранява на достъпно място при психолог.
- Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат съответни мерки като взаимодействат с родителя на ученика, с учители и с психолог.
- В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие, Координационният съвет предлага на директора да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето“ по местоживеене, на чиято територия е училището, местните комисии за БППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.